

D. 13.05.2013

AALBORG UNIVERSITET

TIL
Louise Avnstrøm
Fuldmægtig, Primær Sundhed og Forebyggelse
Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Holbergsgade 6
1057 København K

Musikterapi i psykiatrien: et tilbud til målgrupper med særlige psykologiske/psykiatriske behov.

INSTITUT FOR
KOMMUNIKATION
MUSIKTERAPI-
UDDANNELSEN
KROGHSTRÆDET 6
9220 AALBORG Ø
NIELS HANNIBAL
T +45 29636328
HANNIBAL@HUM.AAU.DK
INGE NYGAARD PEDERSEN
T +45 26229614
INNP@RN.DK

Indledning

Musikterapi er en terapeutisk behandlingsform, der retter sig både mod at reducere symptomer og mod at styrke og udvikle ressourcer hos mennesker med psykiske lidelser. Det er musikterapiens specialkompetence at kunne tilbyde behandling til målgrupper med særlige psykologiske/psykiatriske behov, som har vanskeligt ved at kommunikere deres problemer, tanker og følelser ved hjælp af verbalsprog alene. Dette er et vilkår en stor del af patienterne i psykiatrien, som ofte er hæmmet i deres kommunikationsevne grundet deres psykiske tilstand. Musikterapi er således en eminent behandlingsmetode til at skabe mulighed for kontakt, interaktion og kommunikation med denne målgruppe, foruden at musikterapi aktiverer, stimulerer og mobiliserer menneskers neurologiske arousal, deres mentale aktivitet, deres fysiske aktivitet og deres grad af interaktion med omverdenen. Når et menneske bliver mere aktivt, bliver det også potentielt et mere kreativt, engageret og deltagende menneske. Der sker et skift fra at være identificeret som en person uden ressourcer og evner, til at opleve at have ressourcer. Dette skift kan være et vigtigt led i at genetablere et håb om fremskridt og hel eller delvis helbredelse.

Musikterapi er et behandlingstilbud som kan tilpasses patienter med svære psykiske lidelser gennem forskellige faser i forløbet – både når det gælder forebyggelse, akutfase, gennearbejdningsfase og rehabiliteringsfase. Musikterapeuter kan udføre både støttende/ressourceorienteret, afspændende/beroligende, pædagogisk/udviklende og psykoterapeutisk/konfronterende behandling afhængig af patienternes behov.

Evidens

Ny forskning viser klare positive resultater og muligheder, der er i overensstemmelse med ønsket om at forbygge udvikling og forværring af psykisk sygdom. To Cochrane Reviews (Gold, Heldal, Dahle & Wigram 2005) samt (Mössler, Chen, Heldal og Gold 2011) konkluderer, at musikterapi sammen med standard behandling, giver et bedre resultat end standardbehandling alene. Musikterapi hjælper personer med skizofreni med at forbedre deres generelle tilstand, mindske negative symptomer og øge social funktionsniveau, **hvis der ydes et tilstrækkeligt antal sessioner af en uddannet musikterapeut.**

En metaanalyse (Gold, Solli, Krüger & Lie 2009) dokumenterer, at et dosis-respons forhold mellem mængden af musikterapi og udbytte af behandlingen. Dette gælder forbedring af funktion og

mindskelse af negative symptomer og depression. Effekt ses efter 16 sessioner og øges indtil 51 sessioner. Der er ligeledes via RCT undersøgelser vist signifikant positiv effekt med musikterapi plus standardbehandling versus standardbehandling alene med patienter med depression (Erkkilä, Punkanen, Fachner, Ala-Ruona, Pöntiö, Tervaniemi, Vanhala & Gold 2011) hvilket understøtter Cochrane Reviews fra 2009 (Maratos, A.S., Gold, C., Wang, X., Crawford, M.J. 2009) der viser lignende signifikant positive resultater. Andre opgørelser viser at patienter med skizofreni og personlighedsforstyrrelser har et højt fremmøde og et lavt drop out fra musikterapi (Hannibal, Pedersen, Hestbæk, Egelund & Munk Jørgensen 2012).

Siden 1994 har der eksisteret en behandlings- og forskningsklinik oprettet i et samarbejde mellem Aalborg Universitet og Aalborg Universitetshospital Psykiatrien. Musikterapi-klinikken er lokaliseret på psykiatrisk hospital i Aalborg. I musikterapi-klinikens regi er der dels udarbejdet 2 ph.d. afhandlinger, dels udført undersøgelser og projekter i samarbejde med psykiatriens forskningsenhed (Hannibal et al. 2012). Der er ligeledes udgivet 8 årsskrifter vedrørende musikterapi i psykiatrien. Disse indeholder både artikler om metode, teori og forskning. Alle skrifterne ligger online og kan downloades på følgende adresse: <http://journals.aau.dk/index.php/MIPO>. Status for musikterapi i psykiatrien kan ses i (Bonde, Hannibal, Pedersen. 2012).

Metode

Musikterapiens metode består både af aktiv musikudøvelse og receptiv musiklytning og samtale i behandlingen, hvor samtale er mulig. Musikterapeuter samarbejder med alle faggrupper inden for psykiatrien, da musikterapi tilbydes på mange forskellige niveauer (lukket afdeling, åben afdeling, ambulant, dagbehandling, retspsykiatri og socialpsykiatri). Musikterapeuter er ansatte såvel i hospitalspsykiatrien som i social- og retspsykiatrien.

Uddannelse i musikterapi: Bachelor, kandidat og ph.d.

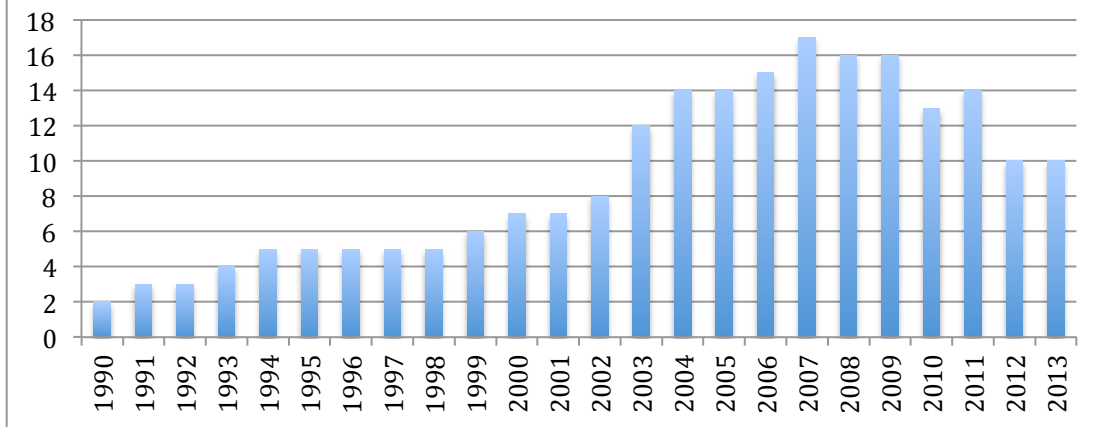
Musikterapiuddannelsen har eksisteret i Danmark siden 1982. Der til og med 2012 er alt uddannet over 200 kandidater i musikterapi. Uddannelsen er placeret på Det Humanistiske Fakultet på Aalborg Universitet og er en femårig kandidatuddannelse. Uddannelsen og specielt forskningen omkring uddannelsesmiljøet søger at bygge bro mellem humaniora og sundhedsvidenskab.

Der eksisterer også en international Ph.d.-uddannelse (forskerskole) i musikterapi på AAU med pt. 22 igangværende ph.d.-studerende. Der er færdiggjort 30 nationale og internationale ph.d. projekter i musikterapi i DK siden 1998, hvoraf indtil videre 6 afhandlinger har omhandlet musikterapi i psykiatrien. Se videre www.musikterapi.aau.dk og <http://www.mt-phd.aau.dk/phd-theses/Alfabetical+list+of+PhD+theses/>

Arbejdssituation

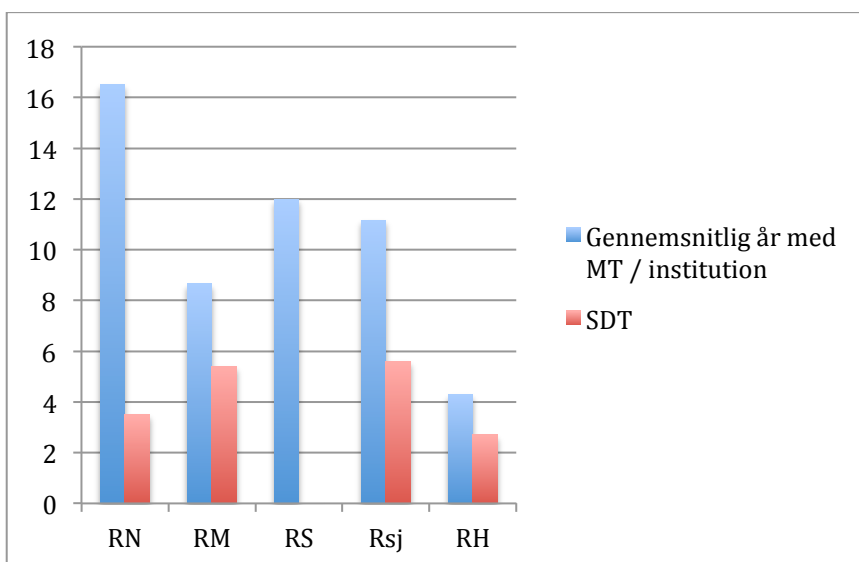
Musikterapeuter har været ansat i hospitals- og socialpsykiatrien siden 1990. I figur 1 ses udviklingen i antallet af psykiatriske institutioner der har haft musikterapi. I alt 33 institutioner har tilbudt musikterapi i perioden 1990 - 2013.

Antal institutioner med musikterapi i psykiatrien 1990-2013 (n= 33)

Der ses en støt stigende anvendelse af musikterapi indtil 2007, hvor efter der er sket et fald til det nuværende niveau. I dag er der 13 musikterapeuter ansat til klinisk arbejde: 12 i Danmark og 1 på Færøerne. De fordeler sig på: 9 i hospitalspsykiatrien, 4 i socialpsykiatrien. Desuden er der 5 musikterapeuter med ph.d. grad ansat ved Aalborg Universitet (3 professorer, 1 lektor, 1 adjunkt), tilknyttet som forskere inden for området.

Der ses en noget skæv fordeling af musikterapi på landsplan. I figur 2 ses lang tradition for institutioner i Region Nord, Region Sjælland, Region midt. I Region Syd har en enkelt institution musikterapi, men Region Hovedstaden har tilbudt musikterapi i den korteste periode.

Internationalt

Musikterapi er på nuværende tidspunkt anerkendt af sundhedsstyrelser i Sverige og Norge og anbefales som et behandlingstilbud, der skal udbydes i psykiatrien specielt for de mest belastede patienter (skizofrene, psykotiske). Se følgende links desangående:

Sverige: <http://www.socialstyrelsen.se/nationellariktlinjerforpsykosocialainsatservidschizofreni/sokiriktlinjerna/personermedschizofreniellersch12>

Norge: <http://helse.uni.no/ContentItem.aspx?site=4&ci=7908&lg=1>

Afslutning

Vi ønsker med denne henvendelse at rette fokus på et behandlingstilbud, som vi ikke mener, har været udnyttet tilstrækkeligt i Danmark. Musikterapi er en metode der matcher de intentioner som er formuleret i psykiatriudvalgets kommissorium. Dels fordi musikterapi både forebygger tilbagefald, og forhindre forværring af psykisk sygdom og fordi metoden fremme recovery og rehabilitering. Desuden forskes i øjeblikket på Aalborg Psykiatriske Sygehus anvendelse af musikterapi som intervention i forbindelse med tvang.

På vegne af MIP (Musikterapeuter i psykiatrien i Danmark).

Inge Nygaard Pedersen
Professor mso. Aalborg Universitet.
Klinikleder og forsker
Musikterapiklinikken.
Aalborg Universitetshospital. Psykiatrien
Aalborg Universitet
Institut for Kommunikation og Psykologi

Niels Hannibal
Lektor Aalborg Universitet
Forsker og klinisk musikterapeut
Musikterapiklinikken
Aalborg Universitetshospital. Psykiatrien
Aalborg Universitet
Institut for Kommunikation og Psykologi

Litteratur:

- Bonde, L.O., Hannibal, N. & Nygaard, I. N. (2012) Musikterapi i Psykiatrien – Klinisk praksis, forskning og formidling. *Musikterapi i Psykiatrien Online, Vol.1 1-2012*
- Erkkilä, J., Punkanen, M., Fachner, J., Ala-Ruona, E., Pöntiö, I., Tervaniemi, M., Vanhala, M. & Gold, C. (2011). Individual music therapy for depression: Randomised controlled trial. *British Journal of Psychiatry* 2011; 199: 132-139.
- Gold, C., Heldal, T. O., Dahle, T., & Wigram, T. (2005). Music therapy for schizophrenia or schizophrenia-like illnesses. *Cochrane Data- base Syst. Rev.* 2005; Apr 18(2): CD004025. (<http://www.thecochranelibrary.com>)
- Gold, C. (2007). Music therapy improves symptoms in adults hospitalized with schizophrenia. *British Medical Journal*, 10(3), 77.
- Gold, C., Solli, H.P., Krüger, V., & Lie, S. A. (2009). Dose-response relationship in music therapy for people with serious mental disorders. Systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review* 29 (2009), 193-207.
- Hannibal, N., Pedersen, I. N., Hestbæk, T. L., Egelund, T. & Munk Jørgensen, P. (2012) Schizophrenia and personality disorder patients' adherence to music therapy, *Nordic Journal of Psychiatry*. 66 , 6, s. 376-379
- Hannibal, N. (2012) [Forskning i musikterapi – voksne med depression](#). I: *Dansk Musikterapi*, Vol. 9, Nr. 2, 2012, s. 15-22.
- Maratos, A.S., Gold, C., Wang, X., Crawford, M.J. (2009) Music therapy for depression (Review) *The Cochrane Library*, 2009, Issue 1. <http://cirrie.buffalo.edu/database/73480/>
- Mössler, K, XiJing, C, Heldal, T.O., & Gold, C (2011) ,Music therapy for people with schizophrenia and schizophrenia-like disorders (Review). The Cochrane Collaboration. Published by John Wiley & Sons, Ltd. (DOI: 10.1002/14651858.CD004025.pub3) (<http://www.thecochranelibrary.com>)
- Pedersen, I.N. (2012) [Forskning i musikterapi : voksne med skizofreni](#). I: *Dansk Musikterapi* Vol. 9, Nr. 1, s. 49-58.

Antal år med musikterapi pr. insitution

